

Handläggare
Niklas Karlsson
08-508 260 86**Till**
Kommunstyrelsen

Vägledning för bedömning av olägenheter för människors hälsa till följd av långvarig exponering för lågfrekventa magnetfält. Svar på remiss. KS Dnr 2024/460

Remissen

Exploateringsnämnden har den 11 april fått Folkhälsomyndighetens förslag till ”Vägledning för bedömning av olägenheter för människors hälsa till följd av långvarig exponering för lågfrekventa magnetfält” på remiss. Den mycket korta svarstiden medger inte nämndbehandling.

Vägledningen avser bedömning av olägenheter till följd av lågfrekventa magnetfält från starkströmsledningar och tillhörande elnätansläggningar. Det är avsett som en kompletterande vägledning till de underlag som tidigare finns från andra berörda myndigheter.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts av exploateringskontorets stab, efter samråd med stadsmiljöavdelningen.

Exploateringskontorets synpunkter

Lagstiftning och regleringar av miljö- och hälsoaspekter kring lågfrekventa magnetfält är komplexa att överblicka. Flera olika lagstiftningar berör området och en rad olika myndigheter ansvarar i olika delar. Utöver Folkhälsomyndigheten har Boverket, Strålsäkerhetsmyndigheten, Arbetsmiljöverket, Energimarknadsinspektionen och Elsäkerhetsverket publicerat rekommendationer och dokument i ämnet.

Tillsyn sker sedan genom kommunernas miljö- och hälsoskyddsnämnderna som självständiga myndigheter, och som, enligt remissdokumentet, kan välja att bedriva tillsyn på ett annat sätt än enligt Folkhälsomyndighetens vägledning.

**Exploateringskontoret
Stab**Fleminggatan 4
Box 8189
104 20 Stockholm
Telefon 08-508 260 86
Växel 08-508 276 00
niklas.karlsson@stockholm.se
exploateringskontoret.expl@stockholm.se
Org nr 212000-0142
start.stockholm

Sammantaget gör detta att exploateringskontoret, med den remisstid som finns, har svårt att bedöma vägledningens rättsliga status, och därigenom dess konsekvenser för exploateringsnämndens verksamhet.

Kontoret har inte kompetens att värdera de medicinska bedömningar som görs, men noterar att vägledningen skriver att det "inte finns tillräckligt med vetenskapligt underlag för ett tröskel- gräns- eller riktvärde". Den faktiska hanteringen får istället grundas på bedömningar och avvägningar, med försiktighetsprinciper som utgångspunkt.

Folkhälsomyndigheten bedömer att riktvärdet 0,4 mikrotlesla, som idag ofta används både i Sverige och internationellt, inte kan användas. I remissförslaget förs ett resonemang om rimlighetsbedömningar som bör göras efter förutsättningarna i varje enskilt fall, och vilka aspekter som ska vägas in, där krav som ställs ska vara miljömässigt motiverade utan att vara ekonomiskt orimliga. Vägledningen anger samtidigt att ett medelvärde upp till 0,2 mikrotlesla är att betrakta som normalt, och att man ska sträva efter att begränsa fält som starkt avviker från vad som kan betraktas som normalt i hem, skolor, förskolor och aktuella arbetsplatser.

I den praktiska tillämpningen, vid fysisk planering av nya ledningar eller ny bebyggelse i närheten av befintliga anläggningar, är det enligt kontorets erfarenhet ändå så att de värden som angetts i myndighetsdokument blir starkt normerande, oavsett om de kallas riktvärden, gränsvärden eller något som bara ska eftersträvas. Det är, inte minst med hänsyn till människors oro, svårt att argumentera för en lösning som uppfattas som sämre. Att de faktiska magnetfälten kring en kraftledning därutöver varierar mycket starkt över tid, med olika belastning och driftlägen gör det inte lättare.

I dagens planering tillämpas ofta riktvärdet 0,4 mikrotlesla, vilket till exempel framgår av den remiss från MSB om transmissionsnätet för el som kommunstyrelsen nyligen behandlade (KS 2024/454).

Med de reservationer som nämnts ovan om dokumentets status är exploateringskontorets bedömning att Folkhälsomyndighetens förslag till vägledning innebär en kraftig skärpning av dagens praxis i planeringen. Hälsoeffekten av detta kan kontoret inte

bedöma, men påverkan på stadsutveckling och utbyggnad av elnätet blir potentiellt väldigt stora, med ökade svårigheter att finna plats för utbyggnad av elnätet och för stadsutveckling i närheten av befintliga anläggningar.

Det styrker, tillsammans med MSBs tidigare nämnda ärende, kontorets sedan tidigare grundade uppfattning att kommande utbyggnad av elnätet i staden, framförallt transmissionsnätet med 220kV och 400 kV, behöver förläggas i tunnlar under mark. Då kan kraven på utbyggd och säker kapacitet och på nödvändig stadsutveckling i en tätare stad förenas med hänsyn till människors hälsa.

Därutöver ser kontoret ett behov av att statliga myndigheter samordnar sina vägledningar, riktlinjer och styrdokument i frågan. Det behövs för att tydliggöra planeringsförutsättningar och för att ge samordnad och väl underbyggd information i hälsofrågorna.

Carolina Zandén
Avdelningschef

